

השבת של רבי נחמן מברסלב

לזכרון נצח תורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה זצ"ל

שבת וישלח ויעבר את אשר לו ... (לכ"ב)

כדי עיקר הגשר לעבר עליו בזה העולם הוא אמת, כי איתא בדברי רבנו ז"ל (בסימן מח לקוטי תנינא) שהאדם צריך לעבר בזה העולם על גשר צר, והעיקר שלא יתפחד כלל. ולזכות לזה לעבר על הגשר הצר של זה העולם, הוא על ידי ... אמת כמו שאומרים העולם שעם אמת יכולין לעבר כל העולם, כי עיקר הוא האמת, כי חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת ובו נחתמו שמים וארץ, כמו שכתוב בראשית ב'א אלקים סופי תיבות 'אמת', שעל זה עומד כל העולם ומלואו. וכל הבלבולים והמניעות שיש להאדם מעבודת ה', שהעיקר הוא מניעות המח, העיקר העצה לעבר עליהם הוא אמת, שהוא מורה דרך להאדם לעבר על הכל בבחינת (תהלים טו): "אהלך באמתך וכו'". כי האמת הוא הגשר דקדשה. בבחינת מה שנאמר ביעקב, שהוא בחינת אמת שעשה עצמו כגשר, זה רמז שהאמת הוא הגשר כני"ל.

כי יעקב עשה עצמו כגשר להציל את כל אשר לו מפחד הלילה ומפחדו של עשו שהלך לקראתו, שכל זה הוא בחינת כלליות הפחדים והיסורים והמניעות וכו' שיש לאדם מכל השונאים והמעכבים שמתלבש בהם היצר הרע, שהוא בבחינת עשו כידוע. ועל כן יעקב סמן לבניו שאי אפשר לעבר על כל הפחדים האלה כי אם על ידי אמת, שהיא בחינת יעקב שעשה עצמו כגשר ... שבכח הזה יכולין לעבר בזה העולם כל ימי חייו על הגשר הצר שצריכין לעבר עליו בלי פחד כני"ל (לקוטי הלכות - הלכות תפילין ה' - מ"א):

ויאמר עשו יש לי רב ... (לג,ט)

עיקר קיום העולם על ידי הצדיק כמו שכתוב: עלמא על מה קאי? על עמוד חד וצדיק שמה [העולם, על מה הוא עומד? על עמוד אחד, ושמו צדיק]. אבל לעצמת זה יש בכל דור ודור מתנגדים וחולקים על הצדיק האמת שיניקתם מבחינת הרב דקליפה שהוא בחינת עשו, בחינת המן עמלק, בחינת יש לי רב, שכל אחד ואחד שאינו חפץ בהאמת לאמתו אומר יש לי רב שבחור לו רב מי שטוב בעיניו שאינו יכול להוציאו ממקומו ולהקימו מנפילתו, אדרבא, הוא מרחקו מהצדיק שהוא נקדת האמת, כי הוא יונק מבחינת הרב דקליפה, שהם בחינת אלופי עשו רברבי עשו.

ואלו החולקים ממשיכים הרוח חיים שלהם מהם, דהיינו מהרב דסטרא אחרא הנ"ל והוא גדול בשעתו ומצליח מאד, כי נדמה שיש להם כל הגדלה, אבל הוא רק לפי שעה, כי לסוף כלה ונאבד, כי אנשי השם כלא היו וכל החיות שממשיכין להשלים החסרונות שלהם אף על פי שנדמה שנשלים החסרון שלהם ברבוי גדול יותר מדאי, אבל הוא רק לשעה קלה, כי תכף ומיד חסר להם יותר ויותר, כי דעת חסרת מה קנית. כנראה בחוש שכל מי שאינו כשר וישר באמת לאמתו הוא רודף כל ימיו אחר פרנסה ועשירות וכל ימיו מלא חסרונות וכל מה שיש לו יותר חסר לו יותר. וכמו שאמר רבותינו ז"ל: יש לו מנה מבקש מאתים וכו'.

ועל פי רב חסר לו בפשיטות, כי נדמה לו שמרוויח ומרוויח ולבסוף כשבא אל החשבון אין בידו מאומה ונשאר בעל חוב גדול, כמו שכתוב: "לא יחרך רמיה צידו". והוא בבחינת והמשתכר משתכר אל צרור נקוב, ובפרט עתה ששכיח זאת המעשה הרבה בין העשירים שעל פי רב נשארים בעלי חובות ואפילו מי שאינו בעל חוב חסר לו הרבה לפי רבוי הוצאותיו שמנהיג ביתו בכל פעם בגדולות יותר עד שאין מספיק לו כל מה שמרוויח וראשו כבד עליו בכל פעם מרובוי החסרונות שלו שנדמה לו שחסר לו מההכרחיות שלו כפי מה שמנהיג עצמו ואת ביתו, וכל זה נראה בחוש למי שבקי קצת בהנהגת העולם שאינם מסתכלים על התכלית באמת לאמתו ואינם מתקרבים לצדיקי אמת, וכל זה מחמת שהמשתכר החיות שלהם שהוא בחינת שלמות החסרונות נמשך להם מהרב דקליפה שהוא בעצמו כלו חסרון, כי לבו חסר מכל, כי יניקתם מבחינת מארת חסר, בחינת מארת ה' בבית רשע, בחינת והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה שהם אינם שבעים

לעולם מהעשירות שלהם ולעולם חסר להם הרבה וכל זה מחמת שיונקים מהרב דקליפה הנ"ל. וזהו והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה המה רעים וכו', שהם הרועים והמנהיגים דסטרא אחרא שהחיות הנמשך מהם להשלים החסרונות הוא כלו בחינת חסרון, לא ידעו שבעה וכו"ל (לקוטי הלכות - הלכות העושה שליח ג' - י').

סיפור ביום שני הייתי עוד הפעם על הספינה הנזכרת לעיל,

ושמעתי גם כן דברים כאלה שאין הדברים כמו שהם אומרים, ואף על פי כן ראיתי שהוא סכנה גדולה, ואני צריך לרחמים וישועה גדולה ובפרט שגם מעות על הוצאות אין לי כדי ספוקי, כי בעת כזאת צריכין להרבות בהוצאות מאד ותכף ביום שני הנוכח לעיל כשחזרתי מהספינה הנזכרת לעיל, נסענו בספינה קטנה להוסקיע לראות למכר שם מעט הספרים שהיו עמי כי ראיתי מיד שהמעות שנשאר בידי כשבאתי לסטמבול בערך מאה וחמשים טאליר פחות קצת, אינו מספיק אפילו על מחצה הוצאות לארץ ישראל לבד, מלבד החזרה ואף על פי כן היה קשה עלי מאד לנסע להוסקיע, אף על פי שהיא עיר שרבה ישראלים, והעיר הזאת היא העיר הגדולה משיבת ישראל יותר משאר העירות שבסטמבול, אבל מחמת ששם אין נמצאים שום אנשי פולין, כי מעט הגרים מפולין הנמצאים בסטמבול רבם ככלם הם בעיר גאליטא אבל מחמת ההכרח, ועיקר הכוונה שלי כי אמרתי אולי מאת ה' הוא שאני מכרח לילך להוסקיע כדי להשאיר שם איזה ספר מספרי רבנו זכרוננו לברכה, כי אין אפשר שאהיה בסטמבול ולא אשאיר שם שום ספר חס ושלוש, ורק מחמת זה נתחזקתי ואמרתי ויהי מה- אלך לשם.

והתחיל חברי רי"א לדבר לי שעכשו סמוך לערב, ובדאי נצטרך ללון שם, ואין לנו שום מקום ללון וכבר ידענו היטב, שאצל הפרענקין [עדות המזרח] קשה מאד מאד למצא בית לכנס בו, בפרט אנשי פולין שהם בעיניהם לשחוק ללעג ולקלס אבל אמרתי שגם דברי רי"א הם מניעה, ואיני רוצה לדחות הדבר, ויהי מה אלך לשם והלכנו לחוף ולקחנו משם עמנו מעט ספרים, וקצת ספרי רבנו זכרוננו לברכה, וטלית ותפלין שלי לבד והלכנו שנינו אל השוק עד שמצאנו אחד מאנשי פולין שהיה לו הכרות עמנו, ובקשנו אותו שיוילך אותנו אל הדרך שהולכין להוסקיע והלך עמנו עד שהביא אותנו אל השער שיוצאין בו אל הים ומחמת שכבר פנה היום לערב הכרחנו לתן להשומר שני פאריס והניח אותנו לצאת מן השער (אבל בכל היום כלו אין נותנים כלום) ובאנו אל חוף הים, ושם עומדים ספינות מזמנות והכניס אותנו האיש הנ"ל באיזה ספינה עם עוד שלשה או ארבעה אנשים אחרים שישבו שם מקדם, ונסענו להוסקיע והלכנו על הים להחוף בערך חצי שעה ויותר, עד שבאנו להוסקיע ושלמנו להספן חמשה פאריס בעד כל נפש.

ונכנסנו להוסקיע ובאנו שנינו אני ורי"א ושם אין שום איש מכיר אותנו, ואין שום איש שיבין דבור אחד בלשוננו, ואפילו בלשון הקדש רחוק למצא איש שיבין דברינו והלכנו אנתנו נעים ונדים, וחבילתנו בידנו ואין אנו יודעים להיכן נכנס והתחלנו לשאל היכן הבית הכנסת או הבית המדרש? ואין אדם מבין מה שאנו אומרים כי בית-הכנסת הם קורין "קהל קדושי", ובית המדרש אין נמצא שם כלל רק מקום שלומדים שם נקרא ישיבה, ויש מקום שיושבים שם בטלנים שאומרים תהלים וזה נקרא הסגר וכל זה נודע לנו אחר כך, אבל בעת שנכנסנו לשם לא ידענו מכל הלשונות האלה ושאלנו היכן בית הכנסת, וקצתם הבינו וקצתם לא הבינו ושאלנו היכן החכם או הרב, והנערים שראו אותנו כלם שחקו מאתנו מאד, ורדפו אחרינו בכל פעם כמו אחרי המשגע חס ושלוש.

כ"א / אדר"ה ה' תתקכ"ג
אני רוצה לט' כן ...

אחר כך צוה פרענק אחד לנער אחד שיוליך אותנו להרב הכולל שיושב שם בהוסקיע שהוא רב הכולל לכל העירות שבסטנבול והלכנו אחר הנער הנ"ל, ואנחנו לא הבנו מה שאמר הפרענק להנער הנזכר לעיל, והיינו סבורים שמוליך אותנו לאיזה בית הכנסת או בית המדרש והנער הלך לפנינו בשמחה ושחוק כי היה לו נחת שיש לו שיכות לאנשים האשכנזים שנדמו בעיניהם כמשגעים חס ושלום והולך אותנו עד שהכניס אותנו על העליה של הרב הכולל והיה קשה עלינו לכנס לשם מחמת שאינו מבין לשוננו, וגם קשה לכנס עם החבילות שבידינו ואף על פי כן הנחתי החבילות ביד רי"א ואני נכנסתי להרב, ולא היה אז בקו הבריאה והתחילו לשאל מאין באתם בלשון קפידיא קצת והשבתי לו דברים מעטים באימה ובושה כי נסתמו דברי לפניו, ולא הבין היטב מה שאני אומר ושם ישב עוד איש אחד לפניו ודברו עמי דברים מעטים מאד, והשיב מיד למחר, היינו שאבוא למחר והאיש שישב אצלו הראה לי בידו הלא אתה רואה שאינו בקו הבריאה ויצאתי ממנו מיד בשמחה שפטרתי אותו כי השעה המעטת שעמדתי לפניו היה קשה עלי מאד, מחמת שמעולם לא הייתי בעניין כזה.

אחר כך יצאתי אל החוץ, ועמדנו פוש אצל עץ עב אחד שעמד אצל איזה בית והנחנו שם איזה חבילה והתחילו לקבץ אנשים אצלנו והתחילו לשאל אם אנו מוכרי ספרים והתחלנו להראות להם הספרים, אבל לא הבנו דברינו, כי-אם בקשי גדול הבינו קצת בלשון הקדש בתוך כך בא אדם שהוא עוסק במכירת ספרים ודבר עמונו מעט, ולקח מאתנו ש"ס משניות קטנים, ולקח אחד מאתנו ונתן לנו אדרוף [דמי קדימה] מעט מעות, והשאר יקח למחר ועדין אין לנו מקום לכנס בו והיום הולך ופונה לערב ובתוך כך נזדמן אחד ואמר שהוא יקנה מאתנו ספרים, והולך אותנו לביתו והלכנו אחריו בתוך כך בקשנו אותו שנלין בביתו ובתחלה מאן בדבר, ואחר כך בקשנו אותו עוד, ואחר ההפצה קבל אותנו ללון בביתו ונתנו שבח והודאה להשם יתברך שמצאנו מקום ללון אחר כך בלילה ספר לנו בעצמו שמה שקבל אותנו הוא רק מחמת שלא היתה אשתו בבית, אבל אם היתה אשתו בביתו לא היה יכול בשום אופן לקבל אותנו, כי נשותיהם אינן מקבלות אורחים, בפרט אשכנזים:

עצות ותפילות

(לקוטי עצות - שמחה, סימן כד)

על-ידי שמחה נותנין חזוק המלאכים המקבלין את שפע המאכלים, ומכניעין את השדים שלא יינקו מהשפע ביותר מהראוי להם, ועל-ידי זה נצולין מטמאת המקרה חס-ושלום, שבא לפעמים על-ידי המאכלים כשאין חזוק בהמלאכים. כי עיקר חיזוק המלאכים הוא על-ידי שמחה (לקוטי מוהר"ן ח"ב ה).

ובכן תזכנו ברחמיך הרבים, ותעזרנו ותושיענו שיהיו כל המאכלים ומשקאות שלנו מאכלים מבררים צחים וזכים בלי שום סיג ופסולת כלל, ולא יתערב באכילתנו שום תערובות מאחיות השדים כלל. ותתן לנו כח ועז ותעצמות לחזק את המלאך, ותעזר לנו שנוכה להיות בשמחה תמיד, ונתגבר ונתאמץ בכל עז וגבורה להיות אך שמח תמיד. ותהיה אכילתנו בשמחה גדולה ובקדשה ובטהרה גדולה, ויקים בנו מקרא שכתוב, לך אכל בשמחה את לחמך ושתה בלב-טוב יינך כי כבר רצה האלקים את מעשיך. עד שנוכה על-ידי השמחה והחדוה לחזק את המלאך, ויתחזקו המלאכים הקדושים בכח גדול על-ידי תקף שמחתנו, וימשיכו לנו שפע טובה ופרנסה טובה, מאכל ומשקה מבררים בלי שום אחיות סטרא אחרא כלל, ולא יתנו להסטרא אחרא והשדים לינק מהשפע הנמשכת לנו כלל, ולא תתעבב השפע אצלם כלל רק דרך מעבר לבד, ולא יינקו מהשפע רק כדי חיותם בצמצום גדול. ותמשך ברחמיך כל השפע לעמך ישראל הקדוש, ולא ישלטו בה ידי זרים. ונוכה להיות בשמחה תמיד, ובשמחתנו לא יתערב זר. ותעזרנו בכל עת להתחזק תמיד בשמחה וחדוה גדולה, עד שנוכה על-ידי השמחה להנצל מטמאת קרי חס ושלום. (לקוטי תפילות ב' - מתוך תפילה ה')

מכתב

(ר' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

... תורה ותפילה, זה אור של כל התורה, הוא היסוד, כל התורה מקבלים מרבנו, אנחנו והדיבורים שלנו בגשמי אצל רבנו, ואתם לא יודעים כלל מה זה, כל העולם לא יודע כלל מה זה, רבנו הקדוש אמר: "משיח יגיד פירוש על 'ליקוטי מוהר"ן', התורה למ"ד, "כל מה שהחולה גדול ביותר, צריך רופא גדול ביותר", ואנחנו חולים כאלה, אין מי שיעזור לנו, רק רבנו הקדוש, אני נתקרבתי לרבי ישראל (קרדונו), האבא שלי היה עיוור בשתי עיניי, והוא בכה ואמר לי: "מי ייקח אותך לחתן? אתה תמות בחור ובלא ילדים, בלא כסף, בלא [כלום], מה זה אתך? אני לא רוצה ברסלב".

הוא מנקה כל העולם, כל אחד, מכל התאוות, והוא מאיר לכל אחד אור כזה, אור פלא כזה, התשובה, אין בעולם דיבורים כאלה, אני זכיתי לראות את רבי ישראל (קרדונו) עליו השלום...

...הוא יתקן כל העולם עם השם שלו "ינחי", זה מספיק לכל העולם...

...כל מה שהאבן יותר גדול, הניגון יפה יותר, כל מה שהאבנים יותר גדולים, הניגונים {יפה} יותר, האבן היה יותר גדול, אז הניגון צריך להיות יותר יפה...

...נאבד ממני הספר "משיבת נפש", ביועדי עמודי, שמה יש הרבה מעיינות, הצער שלי, אי אפשר לתאר, אין לקנות, אם נאבד כבר, אין לקנות אחר, לא מדפיסים, על-כל-פנים אני בכיתי כל כך לפני השם יתברך שעזר לי, שמצאתי אותו במים, הוא היה על איזה אבן, אני מצאתי אותו, מי יכול לספר? מי יכול לתאר השמחה שלי, כשאני מצאתי את הספר "משיבת נפש"? נאבד לי הספר, יש מעיינות, והולכים המים, אני כמעט שנתייאשתי, והשם יתברך עזר לי, שמצאתי אותו, מי יכול לתאר השמחה מתי שזכיתי למצוא אותו?...

...אני רחוק מתפילה, אני מתבייש, זה העיקר, העיקר הכל של רבנו ז"ל, התבודדות ותפילה, לא זכיתי, על-כל-פנים אני כואב ומצטער על זה, אז זה עושה לי קצת נחמה, שאני יודע שרבנו הקדוש הקפיד על זה, ורבי נתן זכה על ידי התבודדות שרבנו הקדוש האיר לו, על ידי התבודדות, כל מה שזכה רבי נתן, שקירב כל כך נפשות לרבנו... רבי נתן עלה על כולם, הוא קיבל את דברי רבנו הקדוש והוא זכה, הוא זכה לעשות את זה, כולם נתקברו לרבנו הקדוש באמת ובמסירות נפש, אבל רבי נתן, זה עניין לחוד, שהוא קיבל כל הדיבורים של רבנו הקדוש והוא מסר את נפשו והוא בכה לפני השם יתברך ודיבר עם השם יתברך, אנתנו רחוקים מזה, זה יותר מהכל, אנתנו צריכים למסור נפשנו על זה, לקיים את זה, לקיים הכל מה שאמר רבנו, שגילה רבנו, בפרט העניין של התבודדות ותפילה...

...הם לומדים את הערבים איך להתנגד לנו, אמריקה ואנגליה וכולם, כל הגויים, אבל השם יתברך מראה להם... כל העולם, כל הגויים הם רוצים להרוג ולאבד אותנו, להשמיד אותנו, ורואים נסים גדולים...

שיחות

(ספר אפי הנחל ב' - מכתב ל"ג, המשך)

... הצדיק בעצמו אי אפשר להשיגו כי אין בו שום תפיסה, רק על-ידי אנשיו יכולין להבין עצם נוראות גדלתו, כי על-ידי שרואין שאנשיו הם אנשי מעשה והולכים בדרך ה' באמת, על-ידי זה יכולין להבין עצם גדלת הצדיק.

אפילו מי שהוא למדן וחכם מפלג ואפילו אם יש לו מעשים טובים, אי אפשר לבוא אל התכלית הנצחי כי אם על-ידי הצדיק האמת ותלמידיו ותלמידי תלמידיהם וכו'.

לולא תלמידו המבוקש מורנו ורבנו רבי נתן זכרוננו לברכה, היה האור החדש הפלא הזה נעלם ונגנז מן העולם לגמרי.

רבנו הקדוש אמר: "להתקרב אלי הוא דבר נמנע וקשה וכבד מאד. מי שיתקרב לאנשי שלומי ואפילו מי שרק יגע בהם, בודאי יהיה איש כשר באמת, ולא איש כשר בלבד כי אם אפילו צדיק גדול מאד יהיה מי שיזכה להתקרב לאנשים שלי".

עיקר כבוד ה' יתברך הוא על-ידי הצדיק שמקרב כל הרחוקים לה' יתברך, כי זה עיקר הגדלת כבודו בשלמות.

עניין זה לקרב נפשות לה' יתברך הוא דבר קשה וכבד מאד, אך אף-על-פי כן בהכרח לעסק בזה כי הוא חיוב על כל אחד מישראל לעסק בזה כפי מדרגתו, כי זה בחינת ישוב העולם, שיהיה העולם מושב מבני-אדם שהם בני דעה אמתית, לדעת את ה' ולהוציאם מעוונות וכו'. וזה העסק יקר וחשוב מאד מאד אצל ה' יתברך יותר מכל העבודות שבעולם, כי זה עיקר גדלתו וכבודו של ה' יתברך כשהרחוקים ביותר נתקרבים אליו. אבל מי הוא זה שידע איך להתנהג בזה, את מי לקרב ואת מי שלא לקרב. על-כן צריכים לזה תפלה ותחנונים הרבה, וגם זה קשה לקיים כראוי כי מי יודע לסדר תפלתו כראוי, בפרט על עסק גדול כזה שבו תלויים כל העולמות. על-כן עסקנו בזה הוא רק על-ידי כח הדעת של הצדיק האמת שעל-ידו דייקא מאיר ה' יתברך את עיני כל החפצים, איך לעסק בעניין הקדוש הזה לקרב נפשות לה' יתברך באמת שזה מוטל על כל אחד מישראל הרוצה להתקרב לה' יתברך באמת, שכמו שחיוב עליו לשוב לה' יתברך ולהתקרב אליו יתברך - כמו כן הוא חיוב עליו לדבר עם חבריו ולקרוב אל האמת לאמתו ויקבלו דין מן דין (זה מזה). אבל אי אפשר לעסק בזה כי אם על-ידי הצדיק ועל-ידו יכולין להתפלל תפלתו לפני ה' יתברך שיושיעו לידע באמת איך לנהג בבנין הזה, איך לגרש הרע מעצמו ומהנפשות המתקרבים אליו...

ענת שלום

מערכת 054-8484486 / 054-8429006
מכתבים ת.ד. 220 כוכב יעקב 90622
תרומות בבנק הדואר מס' 7-2255-89
שידורים 02-5824048 (13:00-15:00)
אימייל Shabat.Breslev@gmail.com
ארכיון www.nanach.org/parsha

